

prima instanță: L. Vasilevici
instanța de apel: N. Traciuc, V. Negru, Iu. Cotruță

dosarul nr. 2ra-1622/17

ÎNCHEIERE

20 septembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Iuliana Oprea
Ala Cobăneanu

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Cristian Bejan

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Cristian Bejan împotriva Întreprinderii Mixte „Irsian Print” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii aferente

și cererea reconvențională a Întreprinderii Mixte „Irsian Print” Societate cu Răspundere Limitată împotriva lui Cristian Bejan cu privire la declararea nulității absolute a recipiselor, restituirea sumelor, încasarea prejudiciului material, a venitului ratat, a cheltuielilor de executare și a cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de Cristian Bejan și menținută hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 15 mai 2014, prin care acțiunea lui Cristian Bejan a fost respinsă, iar acțiunea reconvențională a Întreprinderii Mixte „Irsian Print” Societate cu Răspundere Limitată a fost admisă parțial

constată:

La 7 decembrie 2009, Cristian Bejan a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎM „Irsian Print” SRL cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii aferente.

În motivarea acțiunii a invocat că conform recipisei din 14 august 2007, a încheiat cu ÎM „Irsian Print” SRL contractul de împrumut, prin care a împrumutat ultimei suma de 3000 euro, până la data de 15 octombrie 2017, cu o dobândă de 5 % din sumă ce constituie 150 euro.

Menționează că conform recipisei din 26 septembrie 2007, a încheiat cu ÎM „Irsian Print” SRL un al doilea contract de împrumut, prin care a împrumutat ultimei suma de 5000 euro, până la data de 27 noiembrie 2007, cu o dobândă de 5 % din sumă ce constituie suma de 250 euro.

Indică că la expirarea termenelor stabilite, ÎM „Irsian Print” SRL urma să achite datoria și dobânda aferentă, care însă la scadență nu au fost achitate.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 687, 871-873, 583 Cod civil, art. 6, 7, 38, 86, 166-167, 174-176 CPC.

Solicită admiterea acțiunii, încasarea de la ÎM „Irsian Print” SRL în beneficiul lui a sumelor împrumutate și anume, conform recipisei din 14 august 2007 suma de 3000 euro și a dobânzii în mărime de 300 euro și conform recipisei din 26 septembrie 2007 suma de 5000 euro și a dobânzii în mărime de 500 euro.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 24 martie 2010, acțiunea a fost admisă.

A fost încasat din contul ÎM „Irsian Print” SRL în contul lui Cristian Bejan, datoria în mărime de 8000 euro și dobânda în mărime de 800 euro, în total 8800 euro, echivalentul în lei moldovenești la ziua executării hotărârii și taxa de stat în mărime de 1000 lei.

A fost încasat din contul ÎM „Irsian Print” SRL în beneficiul statului taxa de stat neachitată în mărime de 3432,60 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 11 august 2010, a fost respins apelul declarat de către ÎM „Irsian Print” SRL și menținută hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 24 martie 2010.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 16 noiembrie 2011, a fost admis recursul declarat de ÎM „Irsian Print” SRL, casată integral decizia Curții de Apel Chișinău din 11 august 2010 și hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 24 martie 2010 și restituită pricina spre rejudecare la Judecătoria Centru mun. Chișinău, de un alt complet de judecată.

La 03 iulie 2012, ÎM „Irsian Print” SRL a depus acțiune reconvențională împotriva lui Cristian Bejan cu privire la declararea nulității absolute a recipiselor, restituirea sumelor și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reconvenționale a invocat că în baza deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 august 2010, în cadrul procedurii de executare din contul bancar al ÎM „Irsian Print” SRL, au fost transferați în beneficiul lui Cristian Bejan suma de 8800 euro și în folosul statului taxa de stat în mărime de 3432,60 lei.

Relevă că prin decizia Curții Supreme de Justiție din 16 noiembrie 2011 a fost casată decizia Curții de Apel Chișinău din 11 august 2010 și hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 24 martie 2010, cu restituirea cauzei la rejudecare, însă nici într-o instanță de judecată, Cristian Bejan nu a prezentat originalele recipiselor, cu toate că ÎM „Irsian Print” SRL de fiecare dată a solicitat prezentarea acestora.

Menționează că de fapt ÎM „Irsian Print” SRL a împrumutat bani de la Cristian Bejan, însă sumele împrumutate au fost restituite în termenii stabiliți de părți, iar originalele recipiselor au fost nimicite.

Invocă că recipisele prezentate de Cristian Bejan sunt fotocopii și semnăturile au fost falsificate fiind introduse cu un printer color, fapt confirmat în urma efectuării cercetării tehnico-științifice.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 172-175 CPC.

Solicită admiterea acțiunii reconvenționale, declararea nulității absolute a recipisei din 14 august 2007 privind împrumutul de la Cristian Bejan a sumei de 3000 euro și a recipisei din 26 septembrie 2007 privind împrumutul de la Cristian Bejan a sumei de 5000 euro, restituirea din contul lui Cristian Bejan în contul ÎM „Irsian Print” SRL a sumelor de 8500 euro și 3432,6 lei încasate în temeiul hotărârii casate, încasarea cheltuielilor de executare și a cheltuielilor de judecată.

La 24 mai 2013, ÎM „Irsian Print” SRL a depus o cerere de majorare a pretențiilor din acțiunea reconvențională, prin care a solicitat declararea nulității absolute a recipisei din 14 august 2007 privind împrumutul de la Cristian Bejan a sumei de 3000 euro și a recipisei din 26 septembrie 2007 privind împrumutul de la Cristian Bejan a sumei de 5000 euro, restituirea din contul lui Cristian Bejan în contul ÎM „Irsian Print” SRL a sumelor în mărime de 8800 euro și 3432,6 lei încasate în temeiul hotărârii casate, încasarea cheltuielilor de executare, a prejudiciului material în mărime de 58583,15 lei, a venitului ratat în mărime de 303840 lei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de majorare a pretențiilor a invocat că în rezultatul înaintării acțiunii de către Cristian Bejan, de către organele abilitate au fost aplicate măsuri de asigurare a acțiunii, astfel încât la 8 decembrie 2009 a fost pus sechestrul pe conturile bancare ale ÎM „Irsian Print” SRL, fapt ce a stopat activitatea acesteia, ultima neavând posibilitatea de a efectua careva tranzacții în vederea procurării materiei prime, necesare pentru derularea procesului de producere, achitării serviciilor, achitării salariilor personalului ș.a.

Notează că urmare a inactivității, ÎM „Irsian Print” SRL a suferit pagube însemnate, neobținând careva venituri pe care presupunea că le va obține în condițiile normale ale circuitului civil, în condițiile tipice de funcționare asupra cărora nu influențează circumstanțele imprevizibile sau împrejurările considerate ca forță majoră.

Prin hotărârea Judecătorei Centru mun. Chișinău din 15 mai 2014, a fost respinsă acțiunea lui Cristian Bejan.

A fost admisă parțial acțiunea reconvențională depusă de ÎM „Irsian Print” SRL.

A fost încasat de la Cristian Bejan în beneficiul ÎM „Irsian Print” SRL suma de 8800 euro, cu calcularea echivalentului în valută națională la data executării hotărârii, suma de 3432,60 lei cu titlu de restituire a taxei de stat, sumele de 10682,29 lei și 17156 lei cu titlu de restituire a cheltuielilor de executare și suma de 3000 lei cu titlu de restituire a taxei de stat la depunerea apelului.

În rest, cererea cu privire la încasarea venitului ratat în mărime de 303840 lei și restul sumei cu titlu de prejudiciu material 27744,86 lei a fost respinsă.

Au fost respinse pretențiile din acțiunea reconvențională privind declararea nulității absolute a recipiselor din 14 august 2007 și 26 septembrie 2007, eliberate de Cristian Bejan.

A fost încasat de la Cristian Bejan în beneficiul ÎM „Irsian Print” SRL cheltuielile de judecată constituite din taxa de stat achitată în sumă de 1100 lei.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 3 septembrie 2015, a fost restituită cererea de apel declarată de ÎM „Irsian Print” SRL, reprezentată de avocatul Vasile Pruteanu împotriva hotărârii Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 15 mai 2014.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016, a fost respins apelul declarat de Cristian Bejan și menținută hotărârea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 15 mai 2014.

La 11 iulie 2017, Cristian Bejan a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016, prin care a solicitat admiterea acestuia, repunerea în termenul de declarare a recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și casarea parțială a hotărârii primei instanțe în partea respingerii acțiunii lui Cristian Bejan și în partea admiterii cererii reconvenționale a ÎM „Irsian Print” SRL, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii înaintate de Cristian Bejan și respingerea acțiunii reconvenționale înaintate de ÎM „Irsian Print” SRL.

În motivarea recursului a invocat că atât prima instanță, cât și instanța de apel nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, au interpretat în mod eronat legea, aplicând eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Relevă că instanța de apel eronat a concluzionat că pretențiile reclamantului Cristian Bejan cu privire la încasarea din contul ÎM „Irsian Print” SRL a sumei de 8800 euro, cu titlu de restituire a datoriei în urma împrumutului din 14 august 2007 și 26 ianuarie 2007 nu au fost dovedite, deși ulterior în partea constatatoare (descriptivă) a deciziei, tot instanța de apel constată că între Cristian Bejan și reprezentanții ÎM „Irsian Print” SRL a avut loc o tranzacție de împrumut în cuantum de 3000 euro și 5000 euro, împrumut care nu a fost întors lui Cristian Bejan, până la înaintarea cererii de chemare în judecată și executarea silită a deciziei instanței de apel din 11 august 2010.

Consideră că prima instanță neîntemeiat a respins cererea reprezentantului său privind contribuirea instanței judecătorești la ridicarea materialelor din cadrul cauzei penale nr. 2011011793, instrumentate de Inspectoratul de Poliție Centru, mun. Chișinău, îngrădindu-l la prezentarea de probe, prin ce a fost încălcat principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale consfințite de prevederile art. 26 CPC.

Explică că potrivit materialelor din cadrul cauzei penale nominalizate, se constată expres faptul că împrumuturile conform recipiselor solicitate de Cristian Bejan, de a fi încasate de la ÎM „Irsian Print” SRL, au fost încasate de ÎM „Irsian-Print” SRL de la Cristian Bejan și restituite după adoptarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 2010 adoptate pe marginea prezentei cauze civile.

Remarcă că dovada tranzacționării împrumutului a fost recunoscută de către reprezentantul ÎM „Irsian Print” SRL în ședința de judecată a instanței de apel până la remiterea cauzei spre rejudecare, fapt consfințit în procesul - verbal al ședinței de judecată, cât și prin înscrisurile anexate, declarațiile și explicațiile acționarilor ÎM „Irsian Print” SRL, Angela Obreja și Irina Badanova, probe din dosarul penal pornit în privința lui, la plângerea reprezentantului ÎM „Irsian Print” SRL, în baza

art. 190 alin. (5), 361 alin. (2) Cod penal, cauză penală care a și fost clasată din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunilor menționate mai sus.

Subliniază că deși ambele instanțe de judecată ierarhice inferioare invocă faptul că dânsul nu a prezentat recipisele în original în cadrul instanțelor de judecată, în contradictoriu cu aceste concluzii afirmă că a prezentat originalul recipiselor menționate în ședința instanței de apel până la rejudecare, însă ulterior după ce au fost executate sumele datorate din contul intimatei ÎM „Irsian Print” SRL, dânsul a rupt originalul recipiselor de față cu una din fondatorii intimatei ÎM „Irsian Print” SRL, Irina Badanova, totodată ultima, asigurându-l că decizia Curții de Apel Chișinău din 11 august 2010, nu va fi atacată.

Consideră că deși prima instanță a respins capătul de acțiune a cererii reconvenționale privind declararea nulității absolute a recipiselor din 14 august 2007 și 26 septembrie 2007, în același timp în mod inexplicabil a admis în parte cererea reconvențională a ÎM „Irsian Print” SRL, situație ce denotă suplimentar superficialitatea examinării cauzei.

La 13 septembrie 2017, Cristian Bejan a declarat recurs suplimentar împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016, prin care a solicitat admiterea acestuia.

În motivarea recursului suplimentar indică că la depunerea recursului au fost respectați termenii prevăzuți de art. 434 alin. (1) CPC, or, la materialele cauzei sunt anexate probe ce confirmă faptul că la 24 mai 2017, în cancelaria Judecătoriai Chișinău, sediul Centru, dânsul a depus o cerere prin care a solicitat eliberarea copiei deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016, care a primit-o și a luat cunoștință abia la 6 iunie 2017.

Relevă că la momentul depunerii la 28 mai 2014 a cererii de apel asupra hotărârii primei instanțe, a menționat o altă adresă de domiciliu decât cea indicată în anul 2010 în cererea de chemare în judecată, însă Curtea de Apel Chișinău ignorând acest fapt a expediat copia deciziei pe adresa veche, unde el nu mai locuiește timp de aproximativ 5 ani.

În opinia recurentului, în circumstanțele expuse dânsul nu a omis termenul de prescripție, pentru că a făcut cunoștință cu decizia recurată abia la 6 iunie 2017.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarate de către Cristian Bejan este inadmisibil din considerentele ce urmează.

Conform prevederilor art. 433 lit. b) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

În conformitate cu art. 434 alin. (2) CPC, termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

După cum atestă actele cauzei din procesul-verbal al ședinței instanței de apel din 24 martie 2016, rezultă că recurentul Cristian Bejan a fost prezent la ședința respectivă, unde a fost examinată cauza în fond, iar pentru pronunțarea

dispozitivului deciziei a fost anunțată întrerupere pentru data de 31 martie 2016, ora 09:30, la care, Cristian Bejan la fel, a fost prezent (f. d. 210-211 vol. II).

La capitolul dat se va remarca că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat în prezența recurentului Cristian Bejan, iar copia deciziei redactate din 31 martie 2016, a fost expediată de către Curtea de Apel Chișinău în adresa tuturor participanților la proces, inclusiv și recurentului Cristian Bejan la 23 mai 2016, fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire (f. d. 225, vol. II).

Mai mult, la materialele cauzei este anexată cererea reprezentantului recurentului, avocatului Vladislav Ciobanu-Nițuleac, depusă la Curtea de Apel Chișinău la 29 aprilie 2016, prin care ultimul solicită eliberarea copieii deciziei din 31 martie 2016 (f. d. 223 vol. II).

Drept urmare, în cauza din speță nu poate fi invocată necomunicarea deciziei instanței de apel.

Or, în conformitate cu art. 75 alin. (4) CPC. actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. *Culpa reprezentantului este echivalentă culpei părții.*

Cu toate acestea, cererea de recurs a fost depusă de către Cristian Bejan doar la 11 iulie 2017, respectiv, cu încălcarea extrem de extensivă a termenului legal prevăzut de art. 434 CPC.

Mai mult că, recurentul Cristian Bejan nu a invocat motive întemeiate care ar demonstra depunerea recursului în termen, sau omiterii acestuia din motive justificate, or, odată ce recurentul cunoștea despre examinarea pricinii în instanța de apel și pronunțarea dispozitivului deciziei la 31 martie 2016, fapt confirmat prin recipisa semnată, depunând recursul peste un termen de 1 an 3 luni și 10 zile de la această dată, urma să justifice neîndeplinirea actului procesual în termenul prescris de lege.

Cele expuse mai sus resping afirmațiile recurentului precum că decizia instanței de apel din 31 martie 2017, a fost recepționată de el la 6 iunie 2017, și numai după depunerea cererii de eliberare a copieii deciziei la 24 mai 2017.

Astfel fiind, ținând cont de perioada de timp scursă de la data emiterii deciziei contestate și până la data depunerii recursului, și anume 1 an 3 luni și 10 zile, invocarea de către recurent a faptului că nu a fost familiarizat cu decizia adoptată este lipsită de consistență, deoarece un asemenea comportament este de rea-credință, având în vedere obligația părților de a se interesa de soarta dosarelor despre care au cunoștință la intervale rezonabile de timp.

Potrivit și jurisprudenței CEDO, cu valoare de principiu (cauza Ghirea contra Moldovei (Hotărârea CEDO din 26 iunie 2012)), cunoscând despre pronunțarea dispozitivului deciziei la 31 martie 2016, recurentul Cristian bejan avea obligația de a urmări desfășurarea procesului în care este implicat ca parte.

La cele constatate se impune de specificat și faptul că recurentul urma să întreprindă măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO, de a proteja drepturile sale de acces la instanță (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03

din 11 septembrie 2007), fapt însă ignorat de către acesta, ce a generat omiterea îndelungată a termenului la depunerea recursului.

Drept urmare, în aceste condiții, contrar susținerilor recurentului, deși, la materialele dosarului nu există o mențiune expresă privind recepționarea de către recurentul Cristina Bejan a deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016, reieșind din circumstanțele enunțate în raport cu normele legale procedurale indicate, instanța de recurs reține că tergiversarea depunerii unui recurs dovedește doar un pasivism din partea recurentului și o atitudine superficială față de obligațiile procesuale ca părți în proces.

În consecință, pentru toate aceste considerente este cert că, depunând cererea de recurs împotriva deciziei instanței de apel peste un termen mai mare de 1 an, recurentul a demonstrat o neglijență a drepturilor sale procedurale stipulate în legislația națională.

La caz, instanța de recurs notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a deciziei judecătorești emise în instanța de apel, și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Astfel fiind, în speța de referință *Ponomaryov vs Ucraina* (3 aprilie 2008), Curtea Europeană a reiterat cu titlu de principiu general că deși, în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Curtea a admis că revine în primul rând instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termen de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărârii luate în proces de către autoritățile competente ale statului. Chiar și atunci, totuși, indică Curtea, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, dată fiind obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință. În toate cazurile, instanțele interne ar trebui să verifice dacă motivele de repunere în termen ar putea justifica o ingerință în principiul autorității de lucru judecat.

Reglementări similare au fost statuate de către Înalta Curte și în cauzele *Ceachir vs Moldova*, *Popov vs Moldova* și *Melnic vs Moldova*, în care s-a menționat că prin neaducerea vre-unui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către părți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat drepturile reclamantilor la un proces echitabil.

În lumina celor relevate, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Cristian Bejan ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. b), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Cristian Bejan se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Iuliana Oprea

Ala Cobăneanu